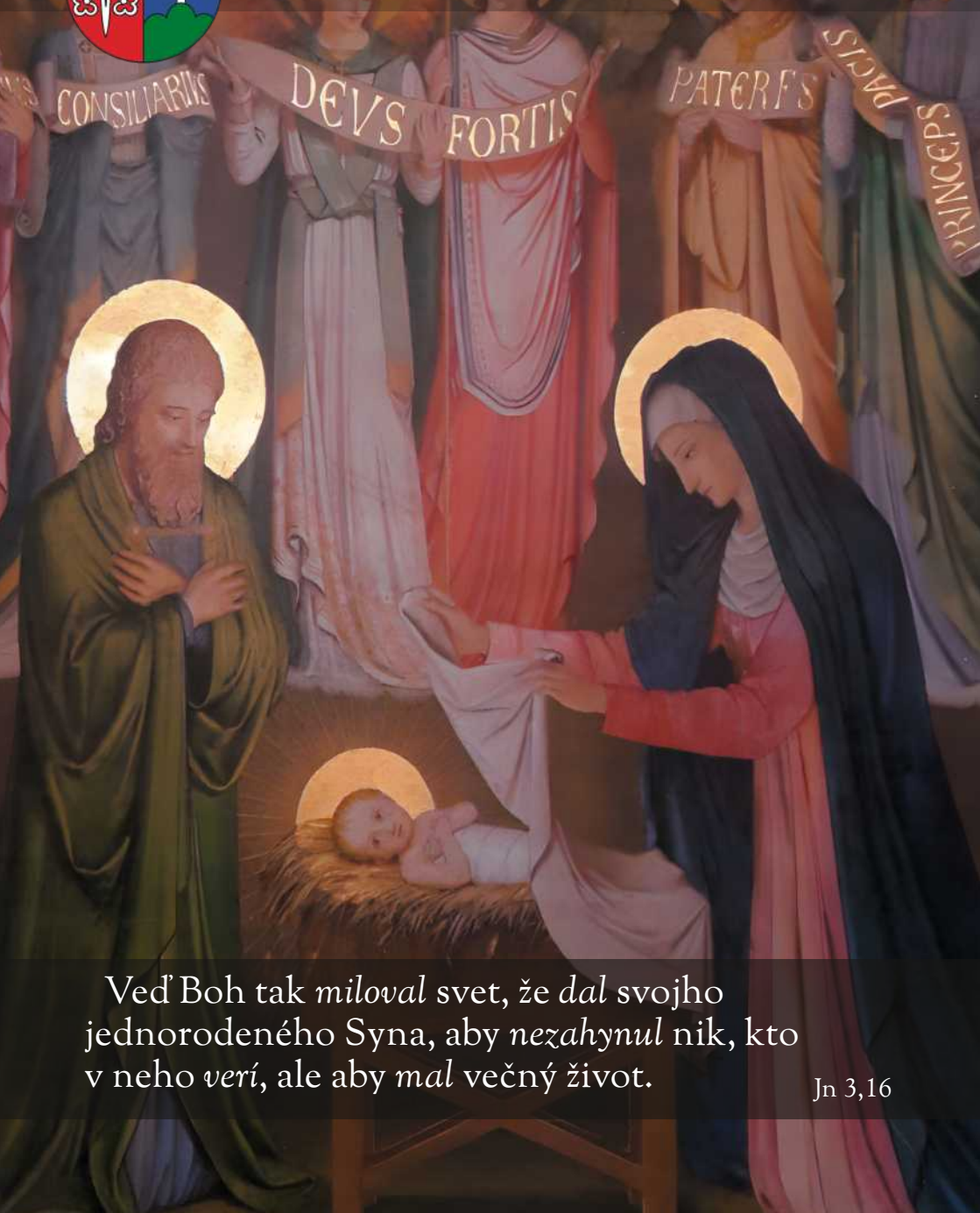

Estote Benedicti

občasník samporských benediktínov • 40. číslo • 25. december 2025

Veď Boh tak miloval svet, že dal svojho
jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto
v neho verí, ale aby mal večný život.

Jn 3,16

VIANOČNÝ POZDRAV

Nič sa nezmenilo. Najradostnejšia správa má stále to isté znenie: „*Nebojte sa. Zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude patriť všetkým ľuďom: Dnes sa vám v Dávidovom meste narodil Spasiteľ, Kristus Pán.*“ (Lk 2,10-11)

Drahí naši dobrodinci,

*nech vás narodený Ježiš obdarí svojim Duchom,
naplní vnútorným svetlom, pokojom a istotou.*

*Nech vás zachová v zdraví
a sprevádza svojim požehnaním.*

*Zo srdca vám ďakujeme
za vašu štedrosť, dobrotu, pomoc, milodary a modlitby.*

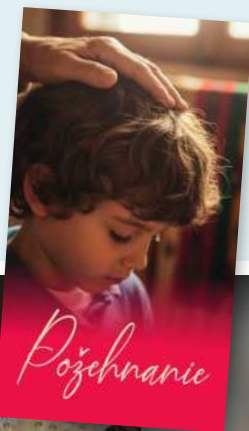

Dobrotivý Boh nech vás za to mnohonásobne odmení a nech má stále vystretú žehnajúcu a ochraňujúcu ruku nad celou vašou rodinou.

Vyprosujú mnísi benediktíni

POĎAKOVANIE + PRIANIE + OBDAROVANIE

Vďačnosť, pranie i štedrosť na seba vzájomne nadväzujú a uvádzajú sa do pohybu. Za vašu celoročnú štedrosť, ktorú ste nám prejavili rôznym spôsobom, vám spolu s predchádzajúcim práním zo srdca vyjadrujeme veľké ďakujeme. Posielame vám aj skromné obdarovanie v podobe kalendára a požehnania napísaného v skladačke. Nech vám každodenný pohľad do kalendára pripomenie, či ste už v ten deň naplnili výzvu Písma: „Žehnajte“ (1 Pt 3,9). 😊

EDITORIÁL

Ak si náš občasník úplne roztvoríte tak, že sa budete dívať na poslednú a prvú stranu, nasýtna sa vám podnetný pohľad na to, čo sú v podstate Vianoce. Pekný obraz na pravej strane, doplnený vysvetľujúcim výrokom z evanjelia, nás privádza k opätovnému uvedomeniu si toho, čo je vôľou-túžbou milujúceho Boha Otca voči človeku, voči nám všetkým. Zachrániť človeka za akúkoľvek cenu... Dal nám dar nevyčísliteľnej hodnoty.

Miesto pri betlehemských jaslach je miestom darov. Tešíme sa, keď sme obdarovaní, no ešte väčšia radosť sa rodí v srdci človeka, keď môže darovať on sám. Preto je na mieste otázka vo vnútri každého z nás: „Aký dar som priniesol Dieťaťu?“ Bohu sa najviac páči, keď konám to, čo chce On. „Poézia,“ ako hovorí náš prior Vladimír, „dáva slovám krídla, ktoré im umožňujú vzlietnuť k Autorovi“, ba dokonca u Neho bývať, ak ich aj uskutočňujeme.

Nech sú sviatky Božieho narodenia časom, keď budete bývať s Ním tým, že dokázate plniť Božiu vôľu.

Nenechajte si ujsť príležitosť „rozjímať“ cez ponúknutú poéziu, pomôže vám „vzlietnuť“ k Bohu.

BDENIE – ZODPOVEDNOSŤ – RADOSŤ

Boh ústami proroka povedal: „Dajú mu meno Emanuel, čo v preklade znamená ‚Boh s nami‘.“ Pastieri boli prví svedkovia „prebývania“ Emanuela medzi nami.

Pastieri spozorovali príchod Dieťaťa, pretože v noci bdeli a strážili stádo. Na bedlivosť bude Ježiš často poukazovať ako na vlastnosť, ktorá nám pomáha, aby nám neuniklo to, čo je podstatné v našom živote.

Pastieri strážili stádo. Znamená to, že mali zodpovedný postoj k úlohe, ktorá im bola zverená.

Pastieri uverili správe o Ježišovom narodení a naplnili ich radosť, v ktorej chválili a oslavovali Boha.

Bedlivosť, zodpovednosť a radosť nech sú viditeľnou odpoveďou našej viery na príchod Emanuela.

o. františek

DOBROREČENIE AKO SRDCE KREŠŤANSKÉHO ŽIVOTA

V Kňazskom seminári sv. Gorazda v Nitre vyučuje ThLic. Štefan Fábry, Th. D., predmet liturgika. V súvislosti s výzvou sv. Petra: „Žehnajte, lebo ste

povolaní...“ (1 Pt 3,9) som mu položil niekoľko otázok týkajúcich sa významu a praxe požehnania.

1. Čo je požehnanie?

Hneď v úvode sa priznám, že osobne nemám v obľube slovo „žehnať“. Požehnanie totiž súvisí so slovom, hoci z etymológie tohto slova to nie je zrejmé. Naše slovo „požehnanie“ sa používa ako preklad hebrejského *beraka*, gréckeho *eulogia* a latinského *benedictio*, pričom vhodnejší preklad by bol „dobrorečenie“, v širšom kontexte aj „zvelebovanie“ či „vzdávanie vďaky“, starosloviensky „blagoslovenie“.

Dobrorečenie je prejavom základného vzťahu medzi Bohom a človekom. Boh požehnal všetko (dobrorečil všetkému), čo stvoril, čím všetkému daroval plnosť života. Človek je prirodzene pozvaný k tomu, aby Bohu vzdával vďaky (dobrorečil). V biblických dejinách dokonca vidíme *požehnanie*, ktoré predchádza Božiemu daru – je prosbou, modlitbou oň –, ale aj nasleduje po ňom, je vzdávaním vďaky. Samotný Boží dar je dokonca označený ako požehnanie.

2. Prečo žehnať?

Žehnať človeku znamená modliť sa zaň. Prosiť Boha, aby človeka zahrnul svojimi darmi, milosťou, pomocou a priazňou. Aby mu daroval život v plnosti. Dokonca aj keď

„požehnávame miesta a veci“, vždy sa modlíme za človeka, ktorý tie veci používa alebo sa na tých miestach zdržiava, pretože adresátom každého požehnania je len človek, nie vec alebo miesto. Požehnanie je preto veľkým prejavom lásky a starostlivosti o druhých.

Ak sa v *dobrorečení* (*bene-dicere*) obraciame k Bohu, sú to vždy slová vďaky, zvelebovania, oslavy a chvály za prijaté dobrodenia. A to je naša základná povinnosť voči Bohu (porov. Rim 1,21).

3. Ako ho uskutočňovať?

Najdokonalejším vzdávaním vďaky Bohu je určite slávenie Eucharistie. Znamená mať účasť na najväčšom Božom dare – na spáse, ktorá je ovocím smrti a zmŕtvychvstania Pána Ježiša Krista – a zároveň na vzdávaní vďaky, ktoré on sám prednášal Otcovi.

Požehnanie pre druhých i pre seba vyprosujeme modlitbou, pričom platí, že „jej sila“ je úmerná vzťahu, aký k druhým máme. Preto by v prvom rade mali požehnávať rodičia, ďalej manželia, priatelia a rodinní príslušníci – všetci, ktorí niekoho majú radi.

Osobitne dôležité sú aj požehnania, ktoré v mene Cirkvi udeľujú kňazi. Oni sami tak majú možnosť uvedomovať si svoju účasť na Kristovom kňazstve a jeho poslaní sprostredkovať Božie dobrodenia ľuďom. Vo všetkom kňazskom konaní sú totiž závislí od Krista a moci jeho kňazstva, pretože v ňom Boh požehnal ľudí všetkým duchovným požehnaním (porov. Ef 1,3).

Otázky kládol o. františek

BETLEHEM

Čo je vlastne betlehem? Je to skutočné stretnutie s Bohom tvárou v tvár. Odohráva sa v tom, čo síce nie je dokonale naplánované, no je úprimné a jednoduché. Preto nejde o to, aby sme všetky prípravy na Vianoce zvládli na tip-top. Dnešné Vianoce sa často menia len na dekoračný prvok na konci roka – rustikálne stromčeky, sviečky a betlehemy, ktoré nás skôr vzdalujú od reality Božieho narodenia. Komerčná ponuka, ktorá dnes dominuje, pripomína skôr bezbožnú frašku než úprimné stretnutie s Bohom. Len ťažko by sme našli väčší paradox.

Prichytil som sa pri úvahe o tom, ako by mohlo vyzeráť Ježišovo narodenie v dnešnej dobe. Ako by do Betlehema cestovali Jozef a Mária? Kde by našli nocľah? A ako by to dopadlo, keby zistili, že voľné miesto pre tehotnú ženu je dostupné len v päťhviezdičkových hoteloch? Myslím si, že by pricestovali vlakom – alebo, keby mal Jozef lepší plat, možno starou škodovkou. Zo stanice by sa vydali hľadať nocľah. A keby nič nenašli? Maštale už neexistujú, dobytok sa chová mimo obce a seno sme nahradili krmnou zmesou a silážou. Podľa mňa by to dopadlo tak, že ak by neskončili na okraji mesta, pravdepodobne by sa ocitli pod mostom, prikrytí starými dekami a kusom fólie proti vetru a dažďu. Namiesto nábožných kresťanov by ich možno prichýlila mnohohodetná rómska rodina. A kto by boli prví návštevníci novonarodeného dieťaťa? Pravdepodobne ľudia bez domova, ktorí žijú v podobne ťažkých podmienkach. Doniesli by Svätej rodine to, čo by považovali za najpotrebnejšie: kus polystyrénu, kartón mlieka či zvyšok včerašej zeme. Jednoducho: realita života.

o. Jakub

LÁSKA ZJEDNOCUJE

Koncom roka zvykneme bilancovať uplynulý rok a zamýšľame sa nad tým, čo všetko nás čaká. Negatívne správy, nestabilita a napätie aj v nás môžu vzbudzovať strach z toho, čo nás čaká.

Vianoce sú pre nás výnimočnou príležitosťou zastaviť sa, stíšiť sa a obnoviť v sebe pravé hodnoty. Ježiš prichádza – ako vtedy, tak aj tieto Vianoce – medzi nás ako dar: nielen ako historická postava, ale ako zdroj lásky, pokoja a zmierenia.

Ježiš, pravý Boh, prišiel medzi nás, aby sa stal jedným z nás a ukázal, že On je živá Láska.

Láska zjednocuje a pramení v hĺbke nášho srdca. Keď budeme viac trpezliví, zhovievaví a ochotní počúvať, môžeme byť súčasťou svetla, ktoré zaháňa tmú. Nech tieto Vianoce otvoríme naše srdcia pre druhých, aby Vianoce neboli len sviatkom darčiekov, ale aj časom skutočnej radosti a nádeje pre celý svet. Lebo s Ním sa nemusíme báť o zajtrajšok.

Jakub Galmiš, farský vikár, Žilina-Vlčince

STRETNUTIE DVOCH ŽIEN

Evanjelista Lukáš opisuje stretnutie Márie a Alžbety, pričom si majstrovsky vyberá sluch. Veď Mária nesie v sebe Slovo, ktoré sa stalo telom. Ešte ho nevidieť, ale už je prítomné. Dá sa počuť: „*Len čo Alžbeta začula Máriin pozdrav...*“

Sluch je nástrojom, ktorý si Boh vyberá najčastejšie, aby zjavil svoj plán spásy. Skrze slovo tvorí a povoláva k bytiu (pozri opis stvorenia v Gn 1,3-26: Boh povedal...). Skrze slovo povoláva človeka k spolupráci, dáva mu poslanie, prorockú úlohu... Zároveň slovo, ktoré je tu spomenuté – *počula Máriin pozdrav* – je v protiklade k nemému Zachariášovi, ktorý pre svoju nevieru onemel. „*Onemieš a nebudeš môcť hovoriť až do dňa, keď sa toto stane, lebo si neuveril mojim slovám, ktoré sa splnia v svojom čase*“ (Lk 1,20).

Mária je tá, ktorá počula slovo, prijala ho a počala Slovo. Uskutočnila to, čo tak pôsobivo vyjadril sv. Bernard v Chválach Panny a Matky: „*Panna, neotálaj s odpoveďou. Odpovedz rýchlo anjeli, ba skrze anjela samému Pánovi. Povedz slovo a prijmi Slovo: povedz svoje slovo a počni Božie Slovo, vyslov pominuté slovo a objím večné Slovo... Blahoslavená Panna, otvor srdce viere, pery vyznaniu a lono Stvoriteľovi. Hľa, ten, ktorého očakávajú všetky národy, klope vonku na dvere.*“

Zachariáš tiež počul slovo, ale neuveril mu a onemel. Stratil schopnosť dať slovu hlas, aby mohlo zaznieť a dostať sa k srdcu iného. Mária sa pri návšteve v dome Zachariáša a Alžbety mohla pozdraviť. Bola počuteľná – náprotivok pre nemého Zachariáša.

Teda Lukáš aj skrze tento pohľad vyzdvihuje Máriino *fiat* ako akt dôvery.

Mária pozdravila Alžbetu. Nehovorí pri tom nič o svojom tajomstve, o dieťati, ktoré nosí pod srdcom. Nepovedala o tom ani svojmu snúbencovi. Veď ako by mohla vysvetliť to, čo bolo tajomstvom aj pre ňu samu! Napriek tomu Alžbeta reaguje pohotovo a prekvapivo. Volá veľkým hlasom: „*Požehnaná si medzi ženami a požehnaný je plod tvojho života. Čím som si zaslúžila, že matka môjho Pána prichádza ku mne?*“

Biblistom znalosť jazykov umožňuje vnímať texty Svätého písma inak ako nám, ktorí sme odkázaní na niektorý

zo slovenských prekladov, ktorý sa často snaží dať istým výrazom prijateľný význam. Týka sa to aj slov *dieťa sa zachvelo v lone*. Sloveso *skirtať* však znamená *poskakovať* (porov. Sacra pagina, Evanjelium podľa Lukáša, s. 61).

Ján poskakovaním prorokuje matke: *Toto je Pán*. Sú to jeho prvé, hoci ešte nemé slová. Ján je „nemým prorokom“, lebo

nechce zatieniť SLOVO, o ktorom prorokuje. Alžbeta následne vyslovuje pomenovanie *Pán*. Dieťa poskakuje od radosti v matkinom lone – a toto gesto nadobúda povahu znamenia. Boh využíva nielen slová, ale aj reč tela; Ján teda už teraz vykonáva svoju prorockú funkciu predchodcu. Po tomto znamení je Alžbeta naplnená Duchom Svätým a vydáva prorocký výkrik. Tento radostný výkrik, podobne ako skok dieťaťa, znázorňuje nový začiatok v dejinách spásy.

Mnohí biblisti si všímajú, že Alžbeta pozná Máriine materstvo vďaka proroctvu svojho syna v jej lone. Ján poskakuje – dochádza tu k prvému proroctvu, keď jej nenarodený syn poukazuje na príchod Pána. Toto proroctvo ju otvára na prijatie Ducha Svätého, v ktorom počúvame Alžbetinu pieseň.

Jánovo poskakovanie môžeme analogicky prepojiť so skákaním Dávida, kde sa nám zachytáva dvojité pravda: archa je „sám Boh“ a skákanie je proroctvo o Slove bez slov. V Druhej knihe Samuelovej čítame: „Keď Pánova archa došla do Dávidovho

mesta, Šaulova dcéra Michol pozerala von oknom; a keď videla kráľa Dávida poskakovať a tancovať pred Pánom, opovrhla ním v srdci“ (2 Sam 6,16). Texty o arche nám umožňujú vnímať prepojenie aj cez otázky bez odpovede: „Čím som si zaslúžila, že matka môjho Pána prichádza ku mne?“ (Lk 1,43); „Ako môže prísť ku mne Pánova archa?“ (2 Sam 6,9) či po Dávidovom previnení sčítaním ľudu: „Prečo prišiel môj pán, kráľ, k svojmu služobníkovi?“ (2 Sam 24,21). Alžbetina otázka na pozadí Dávidovej otázky **prirovnáva** Máriu **k arche zmluvy**. Toto spojenie potvrdzuje aj Lukášovo konštatovanie, že Mária zostala *tri mesiace* u Alžbety (porov. Lk 1,56), podobne ako archa zostala „*tri mesiace*“ u **Obedoma** (porov. 2 Sam 6,11).

Tieto otázky nepotrebujú odpoveď. Nie každá otázka musí byť zodpovedaná. Naopak, otázka bez odpovede je potvrdením Pánovej prítomnosti. Toto potvrdenie dáva Pán už tým, že otázka zaznela. Mária je obrazom novej archy, v ktorej je prítomný Boh.

o. Vladimír

Sv. Ján Pavol II. zanechal mladým aj tento odkaz: „Kráčajte k Márii, kráčajte s Máriou... Nechajte zaznieť vo vašich srdciach jej ‚Fiat!‘“

OBDIVUHODNÁ VÝMENA

Sám Boží Syn, ktorý bol pred vekmi, neviditeľný, nekonečný, netelesný, Počiatok z Počiatku, Svetlo zo Svetla, zdroj života a nesmrteľnosti, odlesk Pravzoru, nemeniteľná pečať, vo všetkom verný obraz, Slovo a Múdrost' Otca – on zostupuje k svojmu obrazu. Kvôli telu si berie telo a pre svoju dušu sa spája s rozumovou dušou, aby podobné podobným očistil. Prijíma všetko ľudské okrem hriechu. Počal sa z Panny, ktorej dušu i telo vopred posvätil Duch Svätý, lebo bolo treba aj rodeniu vzdať česť a vyznačiť aj panenstvo. Boh sa zjavil v ľudskej prirodzenosti, v jednote dvoch protikladov – ľudskej a božskej prirodzenosti – tak, že jedna božstvo darovala, druhá si ho osvojila.

On iných obohacuje, a sám sa stáva chudobným; prijíma úbohosť môjho tela, aby som ja získal bohatstvo jeho božského života (porov. 2 Kor 8,9). On, ktorý má plnosť, vzdal sa všetkého; na krátky čas sa zriekol svojej slávy, aby som sa ja stal účastným jeho plnosti (porov. Flp 2,7; Jn 1,16).

Aké bohatstvo dobroty! Aké tajomstvo spásy kvôli mne! Prijal som Boží obraz, a neustrážil som si ho. On prijal moje telo, aby aj obraz zachránil a aj telu získal nesmrteľnosť: uzavrel s nami druhú zmluvu, oveľa obdivuhodnejšiu ako bola prvá.

Bolo treba, aby si Boh vzal ľudskú prirodzenosť, a tak posvätil človeka. Tak sa Boh rozhodol poraziť tyrana, oslobodiť nás a priviesť k sebe prostredníctvom Syna. Kristus koná všetko na slávu Otca, ktoré-

mu sa vo všetkom zjavne podriaďuje.

On položil svoj život za ovce (porov. Jn 10,11). Prišiel ako dobrý pastier za stratenou ovcou na vrchy a kopce, na ktorých si ty prinášal obety modlám (porov. Oz 4,13). Keď našiel stratenú ovcu, vzal ju na tie plecia, na ktorých niesol drevo kríža, a priniesol ju späť do večného života.

Za lampou Predchodcu prichádza najjasnejšie Svetlo (porov. Jn 5,35), za hlasom Slovo (porov. Iz 40,3), za družbom Ženích (porov. Jn 3,29), ktorý Pánovi pripravuje vynikajúci ľud (porov. Lk 1,17) a očisťuje ho vodou, aby mohol prijať Ducha.

sv. Gregor Naziánsky

KDE SI BOŽE

Kde si Bože láska moja
kde Ťa hľadať mám
cesta k tebe je veľmi dlhá
a ja umieram

Už viem Bože
kde Ty svoju skrýš máš
veď Ty v mojom srdci
stále prebývaš

Zostaň Bože v mojom srdci
a stále buď v ňom
bez Teba je život smutný
ako suchý strom.

Ján Bednár z Kaluže, Zemplínska Šírava

PRÍDEM

Hneď v pondelok po Prvej adventnej nedeli sme čítali evanjelium o stretnutí Ježiša so stotníkom, ktorý mal chorého sluhu. Ježiš tam vyslovuje prísľub vzácny nám kresťanom najmä teraz, v Advente: „Prídem.“ Veď v tomto období znova a znova zaznieva v kostoloch prosba: „Príď, Pane Ježišu, príď, nemeškaj, príď a zostaň s nami...“

Odpoveď tohto pohanského vojaka je však až zahanbujúca svojou hĺbkou: „Pane, nie som hoden...“ Ja – od detstva zvyknutý na každoročnú oslavu Kristovho príchodu, pokladajúci túto udalosť za samozrejmu tak, ako je samozrejmé, že po štvrtku nasleduje piatok – asi by som takto odpovedať nedokázal. A predsa je to základ: naozaj nie som hoden tejto Božej náklonnosti voči mne. Zúčastňujem sa Eucharistie každý deň; niekedy až mechanicky. A pritom by som si mal zakaždým pomyseľne „využiť topánky“ a zahaliť tvár – veď hľadím na Boha!

Mníška tradícia nám odovzdala modlitbu abba Arzenia, ktorá hlboko korešponduje so slovami stotníka: „Bože, neopúšťaj ma. Nič dobré som síce v твоjich očiach neurobil, no pomôž mi vo svojej láskavosti aspoň začať.“

Áno, kiez by tento Advent bol aspoň začiatkom.

o. Jakub

Ostrov šťastia

Žijeme v dravých prúdoch času
ako bytosti bez vôle,
len po povrchu vnímajúce krásu,
zázraky iba niektoré...
Uprostred rieky cudzích snov a vášní –
bez kotiev lode zvrásnené.
Nemáme čas, ani ten svoj vlastný,
hľadať vnútorné pramene.

Akoby v detstve šťastní sme len boli.
Čo zmysel malo, zdá sa vzdialené,
pokým nás opäť neosloví
samotná Láska po mene.

Prinesie spásu v malej detskej dlani,
slnka lúč v každom pohľade
a pocit, že sme milovaní
anjelmi a sme na rade
prijat' od Boha požehnanie,
na ostrov šťastia vystúpiť.
Cez najvrúcnejšie detské pranie
vnútorný prameň objaviť.

Janka Bernáthová

VIANOČNÝ VINŠ RUDOLFA BALÁŽA O KRÁĽOVSTVE KRISTA V DUŠIACH

Uplynulo 85 rokov, odkedy sa 20. novembra 1940 tridsaťosemročnej vdove Rozálii Balážovej v Nevoľnom narodil najmladší syn Rudolf. O päťdesiat rokov neskôr ho kardinál Jozef Tomko vysvätil v Banskej Bystrici na biskupa a svoju diecézu viedol dvadsaťjeden rokov. Stihol založiť obdivuhodný počet inštitúcií, zanechať spoločensky významné gestá a vysvätiť vyše dvesto kňazov. Ovplynul cirkevné pomery v posttotalitnom Slovensku tak, že viaceré jeho počiny sú platné dodnes.

Či v deň, keď sa malý Rudolf narodil, práve snežilo, nevieme. Jeho narodenie nemožno spojiť s vianočnou témou. Ani s adventným veršom proroka o predpovedanom chlapcovi, ktorého meno má byť zvesťou a ktorý „... *mlieko a med bude jesť, až bude vedieť opovrhnuť zlým a voliť si dobré*“ (Iz 7,14). Ak je biblický obraz medu a mlieka, či lepšie masla alebo smotany, symbolom hojnosti, na Rudolfovo detstvo to neplatí. Bol polosirota, mama ovdovelá lesná robotníčka, obec Nevoľné ponorená do vojnových, neskôr povoj-

nových totalitných rokov a podnebie mali také, ako len môže v kremnických horách byť. Mama ho viedla k pevnosti charakteru a vodila do kostola – za františkánmi v Kremnici a za ich dobrým farárom v Jastrabej. Doma sa učil hrať na harmóniu, v kostole na organe. Takto chlapec vyrástol a naučil sa opovrhovať zlým a voliť si dobré. Pri biskupskej vysviacke si zvolil heslo Pravda vás vyslobodí a nezmenil ho do konca.

Jeho pracovné dni bývali systematické. Mal zásadu, že na konci dňa nezostane žiaden nevybavený list čakať na ďalšie dni. Vedel si na chvíľu sadnúť, s eleganciou vypiť kávu zo šálky, spomínať a úprimne a sa pri tom nahlas smiať. Potom zvážnel, vstal a pokračoval v práci. Na jeho hlas nezaбудne nikto, kto ho poznal. Býval to často hrmotný aj hrmiaci hlas, keď kázal. Oči mal sivé ako holuby, ale pohľad pevný. Šoferoval rovnakým štýlom, akým riadil diecézu: rozhodne, dôstojne, rýchlo. Keď cítil, že starne, nechal sa viesť iným – to nech posúdi Pán.

Na kňazoch mu záležalo najviac, kvôli jednotlivcom vnútorne trpel, kým sa vec neustálila. K ženám všeobecne bol úctivý a prirodzený, mládeži venoval svoje mladé roky a chudobným či aprosiacim pomáhal až do konca svojho života. Vplyvných ľudí sa nebál, ba presvedčil dokonca i pápeža, aby prišiel do jeho Banskej Bystrice. V diecéznom obežníku Acta Curiae svojim kňazom písal duchovné povzbudenia a podpisoval sa „váš brat biskup.“ Takýto vinš im napísal v decembri 2005:

„Drahí bratia kňazi, prajem vám všetkým pri vstupe do Adventu, ale aj k približujúcim sa Vianociam, kráľovstvo Krista, Veľkňaza, vo vašich dušiach. Nech je vo vás jeho Kráľovstvo PRAVDY a ŽIVOTA. Potom spoznáte cenu pravdy všade, a tou je On sám. S týmto poznaním a jeho rešpektom budete i nositeľmi skutočného ŽIVOTA. Podarí sa vám vlastniť MILOŠŤ a SVÄTOSŤ, čo dáva vytrvalosť v horlivej službe Pánovi a duším. Prajem vám aj ďalší znak Ježišovho duchovného Kráľovstva, a tým je SPRAVODLIVOSŤ. Dávajte duším, čo im patrí, čo vyplýva z nášho povolania. Iste po tom všetkom budete plní LÁSKY a POKOJA. Teda, požehnaný Advent a radostné Vianoce.“

Za zmienku stojí ešte jedno dvadsaťročné jubileum. V decembri 2005, na slávnosť sv. Františka Xaverského, celebraval biskup Baláž v katedrále svätú omšu. Po postkomúnii odovzdal ďakovné listy členom pléna a predsedom komisií Diecéznej synody a poďakoval sa aj všetkým členom farských synodálnych spoločenstiev. Pri tejto príležitosti ukončil Diecéznu synodu, po ktorej zostal záverečný dokument.

Hodí sa na záver pripojiť jednu prostú spomienku. Na sklonku života, v posledných mesiacoch, sa zdôveril: „Chýba mi mama. Je to zaujímavé, čím som starší, tým viac mi chýba. Veľa sme sa spolu rozprávali...“

CSILic. Zuzana Vrtová, r. Juhaniaková

NERETUŠOVANÁ PODOBENKA

Nikomu nevnučujem svoju tvár.
Komu sa nepáči, nech sa odvráti,
ale ja na nej trvám.

Nehandrakujem sa o maličkosti,
ale v niektorých maličkostiach
ide o princíp,

a preto na nich trvám.

Nikomu neprikazujem svoju pravdu,
lebo jej sila sa príkazom oslabuje,
a na tom trvám.

Nikoho neokrádam o zajtrajšok,
ale ani iných nenechám okrádať,
a na tom trvám.

Píšem verše, a to znamená,
že vypúšťam na slobodu slová,
ktoré sa neboja.

Otázka znie: Čo je to sloboda?

Odpovedám: Je to moja
prísna zodpovednosť.

K sebe a k spoločenstvu,
v ktorom žijem,

áno, prísna zodpovednosť
s tvorivou vôľou k svetu,
a na tom trvám.

*Z básne Hranice mojich zásad
od Michala Černíka
z češtiny preložil Dušan Jedinák.*

O OBRAZE JEŽIŠ KRISTUS, SPASITEĽ SVETA, A SAMARITÁNKA

Jubilejný rok 2025 si mnohí budú pamätať z rôznych dôvodov – aj preto, že zakúsili odpustenie. Akad. maliarka Darina Gladišová mu napríklad venovala nový obraz **Ježiš Kristus, Spasiteľ sveta, a Samaritánka** (180 × 140 cm). Rozmer radostného odpustenia na ňom znázornila Ježišovou rozhrášujúcou rukou. Táto maľba je poslednou časťou triptychu – *Biblická Judita – predobraz Panny Márie* (2023) a *Jehošua* (2024), ktoré môžete aktuálne vidieť v kláštore v Sampore. Nahliadnime teraz na novomaľbu. Tak ako príbeh v Jánovom evanjeliu (Jn 4,4-43), aj obraz nesie viacero jedinečností, ktoré sa lepšie chápú v súvislosti so starozákonnými predobrazmi. Prvým motívom je **Jakubova studňa** pri Sicheme, v strede obrazu. Patriarcha kúpil toto územie a daroval ho potomkom – Samaritáni, tam žijúci, sú preto na studňu hrdí. So studňou súvisí aj motív „**živej vody**“. Kým žena hovorí o vode zo studne (na obraze podáva Ježišovi pohár), Ježiš presúva pozornosť na kultovú čistotu a pravovernosť prostredníctvom ponuky „živej vody“. Zvestuje, že ten, komu dá on zo živej vody, bude „prameňom vody prúdiacej do večného života“. Júdovci (v reči Jána „Židia“) považovali Samaritánov za nečistých aj pre ich uctievanie viacerých iných bohov. Na obraze Ježiš žehnaním dáva vodu svojej lásky, ktorá zo Samaritánky vzápätí prúdi ďalej. Studňa – obraz **Boha**, „**prameňa živých vôd**“ (tretí motív) – sa leskne životom „zhora“ a sprítomňuje Boží záujem aj o tých, ktorých Židia považovali za nečistých.

Štvrtým dôležitým motívom je **snúbna scéna** pri studni, nadväzujúca na stretnutia Jakuba s Ráchel či Mojžiša s Ciporou, ktoré viedli k manželstvu a potomstvu. V Jn 4 však výsledkom nie je fyzické manželstvo, ale zmluvný vzťah Ježiša so samaritánskou komunitou, ktorú žena reprezentuje. Ježiš ako Ženích prichádza k „nevernej“ Samárii, ktorá, keď ho prijme, začína nové duchovné potomstvo – veriacich spomedzi národov.

Piaty motív **piatich mužov** v tradícii neopodstatnene zdiskreditoval Samaritánku. Ján ním odhaľuje teologickú situáciu Samárie jazykom prorokov, ktorí neveru Izraela a Samárie voči Pánovi opisovali ako zhánanie sa za inými manželmi. Text 2 Kr 17,24-34 hovorí o piatich národoch s vlastnými bohmi v Samárii (v Jánovej reči piati muži). „Šiesty“ muž pripomína (nadvládu) rímskeho cisára, ktorý nie je jej „muž“. Ježiš ako pravý Ženích prichádza uzdraviť starú neveru a privádza rozhovor k téme pravého kultu – k čistej vernosti Bohu. Iba on (siedmy) ponúka opravdivý vzťah lásky ku všetkým. Nečudo, že Ján Zlatoústý ju chváli za túžbu počúvať Krista, nazýva ju „múdrejšou ako Nikodém“ a oceňuje jej apoštolské poslanie.

V stretnutí s Ježišom ho postupne rozpoznáva (šiesty motív **zjavenia**) ako Žida, väčšieho než Jakub, proroka a napokon ako Mesiáša. Potom priviedla Samaritánov k vyznaniu, že tento Ježiš je „Spasiteľ sveta“. A mnoho iného skrýva a zjavuje obraz, ktorý prehovára k pozornému oku i uchu. Aj to môže byť siedmy motív: ide o **stretnutie** s tým, ktorý sa „s tebou“ rozpráva (Jn 4,26).

doc. SSD. Blažej Štrba, PhD.

JE, ČI NIE JE SPOLUVYKUPITEĽKA?

V tomto roku nám duchovné cvičenia v kláštore dával SDLic. Branislav Markovič. Pri tejto príležitosti som ho „vyspovedali“.

Braňo, takto spolu sme sedeli v roku 2000, ktorý bol jubilejný. Vtedy si nastúpil do kňazského seminára v Badíne. Aké bolo curriculum tejto časti tvojho života?

Trochu ťa opravím – v akademickom roku 2000/2001 som zo seminára odchádzal na dvojročné prerušenie štúdia. Po návrate som v roku 2006 štúdiá ukončil a bol som vysvätený za kňaza. Nasledovali kaplánske časy, na ktoré s veľkou radosťou aj vďačnosťou za šéfov spomínam. Pôsobil som v Handlovej, Zvolene-meste, Prievidzi-meste a nakoniec v Prievidzi-Zapotôčkoch. Odtiaľ som v roku 2016 odišiel do Oslí, kde som dodnes – a rád.

Pred menom máš titul vyjadrený skratkou SDLic. Je to „odmena“ za rímske štúdiá? Čo presne znamená a v ktorom teologickom predmete „si doma“?

(Smiech.) Odmena? Skôr sa nado mnou zmiľovali (opäť smiech). V čase, keď diecézu po smrti biskupa Rudolfa spravoval Marián Bublinec, ma poslal doplniť si štúdiá. To sa slabším stáva – musia ísť na doučovanie. Jeho predstava bola dogmatika, čo mi vyhovovalo, pretože táto oblasť teológie mi už od seminárnych čias prirástla k srdcu. Takže aj skratka SDLic. – Sacrae Dogmae Licentiatius (osvedčený v posvätnom učení) – vyjadruje dosiahnutie aka-

demického stropu v tejto disciplíne. Inak povedané, proste ma tam len skúmali, či mám pravú vieru (smiech).

Čo je dogmatika? Má jej učenie význam aj na „obyčajného“ veriaceho?

Dogmatická teológia sa zaoberá našou schopnosťou poznania Boha – či už prostredníctvom prirodzeného rozumu, alebo zo Zjavenia. Pomáha mi hľadať odpovede na veľmi hlboké a vnútorné otázky ľudského života, často také, s ktorými sa človek väčšinou borí sám, lebo ich

vyslovením odкрýva kus svojej vnútornej zraniteľnosti. Vďaka dogmatike sa dostávam bližšie k ľudským srdciam, ich úvahám i hľadaniu správnych rozhodnutí.

Vysvetli nám, prečo Vatikán nepotvrdil Panne Márii titul Spoluvykupiteľka?

Och, vysvetliť... To by si žiadalo dlhší rozhovor. Radšej načrtnem aspoň základnú líniu uvažovania. Titul Spoluvykupiteľka sa v teologických debatách ustálil v dvoch významoch: 1) vo vzťahu k Máriinu materstvu, teda že porodením Ježiša, Krista-Vykupiteľa, akoby prispela k vykúpeniu; 2) vo vzťahu k jej zjednoteniu so Synom v utrpení pod krížom (v tomto význame ho často používal práve Ján Pavol II.).

V oboch prípadoch však nejde o Máriine zásluhy, ale o milosť, ktorú prijala a ktorú žila vo vernosti. Ako povedal pápež František: „Mária si nikdy nechcela privlastniť nič Ježišove. Nikdy sa nepredstavila ako Spoluvykupiteľka, nie, ale ako učeníčka.“

(Homília na sviatok Preblahoslavennej Panny Márie Guadalupskej, 12. decembra 2019; pozn. red.). Navyše, význam tohto titulu naráža na svedectvo Svätého písma, najmä listov sv. Pavla Efezanom a Kolosanom. Teda tento titul nie je ani biblický.

Mal teda profesor Anton Adam – tvoj školiteľ k diplomovej práci – pravdu, keď už počas tvojich štúdií bol zásadne proti (nesúhlasil) s týmto označením Panny Márie?

Áno. Každý, kto pána profesora Adama pozná bližšie, vie, že má excelentné teologické myslenie. Povedal by som až prorocky jasné. Učil nás to o dvadsať rokov skôr, než to Cirkev oficiálne vyjadрила.

Umenšil sa tým snáď význam Panny Márie alebo jej veľkosť?

Nie, v žiadnom prípade. Od samotného Pána vieme, že jej veľkosť a blahoslavenie spočíva v tom, že plnila Božiu vôľu – najdokonalejšie z nás ľudí (porov. Lk 11,28; pozn. red.). A túto jej veľkosť nemôže odopretie titulu Spoluvykupiteľky nijako umenšiť (a Panna Mária je Bohorodička...).

Veľmi hodnotné prednášky na našich duchovných cvičeniach boli venované udalosti Vtelenia, ohraničenej osobou Ježiša Krista. Priblíž, „o čo ide“.

Ťažko to všetko vtesnať do pár slov. Pre mňa je Vtelenie kruciálnym prvkom našej viery – úžasným prejavom Božej lásky voči človeku. Práve vďaka Vteleniu, ktoré znamená prítomnosť Slova medzi nami v tele – či už hmotnom, alebo oslávenom (túto prítomnosť nazývam udalosťou Vtelenia) – môžeme túto lásku poznávať. A čím viac o Vtelení uvažujeme, tým hlbšie túto lásku spoznávame.

A na záver tvoje pranie čitateľom.

Asi nič viac, než je názov vášho časopisu – nech sú požehnaní.

Za rozhovor ďakuje o. františek

Počiatok múdrosti

cestičku kľukatí
útku a trnistú
miestami sa stratí...
Kamienky kremienky
belobou spievajú
po nich nohy bosé
do kopca kráčajú.
Vrchy, drahé vrchy,
kamže to rastiete?
Do neba krásneho
aj mňa zavediete?
Cestička trnistá
smelo hore stúpa,
nie je ona slepá,
ba ver – ani hlúpa!
Moje kroky ráta,
je ich stále menej...
Hora je dobytá!
Zavej, vetrík, zavej!
Výhľad zhora hladí
dušu človečika,
čo má krídla orla
miesto kolibrika...

sr. Anežka Žatková, O. Praem.

PODNET

Ak vyjadrenie „udalosť Vtelenia ohraničená osobou Ježiša Krista“ zostáva ešte nejasné, báseň *Hviezda z východu* vám to „osvieti“.

Hviezda z východu

Tá noc vekov
tehotná vzdychmi po rose zhora
víziou prorokov
dozrela v súradnici ducha a času

V plnosti chvíle
Hviezda z východu prišla plná túžby
otvoriť srdce človeka pre tajomstvo
pre nádej
pre dôveru
vstúpiť do diania
a zmeniť svet

Kto si že prichádzaš v kráľovskej nádhere
za spevu anjelov
odetý múdrosťou a slávou
žiarou nevýslovnou
v chudobe jasiel
v paradoxe Lásky?

Tvoj príchod ma vzrušuje
nedá spať

Kde si bol
tak dlho?

Hľadal som ťa bez ustania
ako stratená ovca pastiera
ako dieťa prst matky
ako zajatec bránu slobody

Počul som o Tvojich divoch
o zálohu čo si dal za mňa v banke života
daň krvi

Túžil som Ťa spoznať
bol si tak blízko
ale moje srdce bolo inde
blúdilo v krútnave zmyslov
na križovatke zvodov
vo vnútornej tme
v samote
farbavé otvoriť sa a vnímať podstatu

(Hymnus Epifánie)

Jozef Šramek

Teraz si tu
pri mne
vo mne
s odkrytou tvárou
s prebodnutým srdcom

Som plný Teba
ako je nevesta plná ženicha
jeho nežnej lásky
Ty ktorý vládneš dianím a vesmírom
riadiš osudy miliónov
máš pre mňa čas
more času
(ako by si nemal iné starosti)
a nehu a takt
ani nespomenieš koľko som Ťa stál
(Kto to vyráta? Kto vystihne rozmer Tvojho srdca v biede mojich jasiel?)

Ty ktorý vládneš z trónu
z kríža
z jasiel'
v paradoxe nevyspytateľnom
prichádzaš k žobrákovi
v podobe žobráka
aby sa nezľakol Tvojej slávy
aby mu nepuklo srdce od úžasu

Ty Začiatok a Koniec
Hviezda z východu
Epifánia Lásky
počuj moju prosbu pokornú a naliehavú:
vezmi srdce bedára do Svojich dlaní
pretav ho v Seba
nech zhorím vo vyhni Tvojho srdca
so spevom hymnu poklony a vďaky
Vstaň a zasvieť sa Jeruzalem!
Nech je opäť ráno
a nastane deň bez konca a súmraku
deň exodu z tela a krvi
z noci zmyslov
a z noci ducha
deň jasu a dôvery
nech vplyniem v ňom v Tebe do večnosti
a uzriem Tvoju slávu.

Z OČISTCA DO NEBA

Gregoriánske sväté omše nesú svoje pomenovanie podľa svätého pápeža Gregora Veľkého (†604), jednej z najvýznamnejších postáv raného kresťanstva. Pôvod tejto špeciálnej cirkevnej praxe siaha priamo do obdobia jeho pontifikátu v rokoch 590 – 604 a je zaznamenaný v jeho diele *Dialógy* v štvrtej knihe (56. kap.). Tieto omše predstavujú sériu tridsiatich po sebe nasledujúcich svätých omší slúžených za dušu jedného zosnulého, s cieľom zabezpečiť jej osobitnú duchovnú pomoc. Pôvodne sa táto prax postupne rozšírila najskôr v Ríme, od 8. storočia aj v kláštoroch, a neskôr v celej Cirkvi.

V *Dialógoch* čítame príbeh mnícha Justusa, ktorý ochorel. Justus bol vďaka svojim znalostiam medicíny považovaný za lekára komunity. Pred smrťou sa priznal svojmu bratovi Copiosovi, že si ukryl tri zlaté mince. Tieto peniaze boli následne nájdené v kláštornej zásobe liekov. Rozprávač príbehu, svätý Gregor, bol týmto porušením kláštornej reguly hlboko znepokojený a rozhodol sa konať tak, aby Justusa potrestal a zároveň dal ostatným mníchom silné ponaučenie o nebezpečenstve lakomstva, ktoré ohrozuje spásu. Pre-

to priorovi Pretiosovi nariadil, aby nikto z bratov umierajúceho Justusa nenavštívil ani ho neutešoval. Copios musel bratovi vysvetliť, že je odmietaný pre nájdené peniaze. Justus napokon zomrel v stave hlbokej a úprimnej ľútosti. Bolo nariadené, že jeho telo nesmie byť pochované pri spolubratoch, ale bolo hodené do hrobu na hnojisku, pričom bratia museli hodiť mince za ním so slovami: „Vezmi si svoje peniaze so sebou do zatratenia.“ Tento prísny čin mal demonštrovať nielen vážnosť porušenia pravidiel, ale aj to, že tvrdé odsúdenie lakomstva má odradiť živých.

Tridsať dní po pohrebe pociťoval sv. Gregor súcit s trpiacim Justusom a nariadil priorovi Pretiosovi slúžiť tridsať po sebe nasledujúcich svätých omší za jeho dušu. O niekoľko dní sa Justus zjavil bratovi Copiosovi a oznámil mu, že bol práve v to ráno prijatý do neba. Mnísi pri presnom prepočítaní dní zistili, že zjavenie nastalo presne v deň, kedy bola slúžená v poradí tridsiata svätá omša. Bratia boli presvedčení, že zosnulý brat bol oslobodený od trestu prostredníctvom obety svätej omše. Z tohto príbehu, zaznamenaného svätým Gregorom Veľkým v *Dialógoch*, sa neskôr vyvinula cirkevná prax gregoriánskych omší.

Gregoriánske omše sú špecifické svojimi presnými zásadami. Slúžia sa vždy len za jednu konkrétnu zosnulú osobu, nikdy nie kolektívne a nikdy nie za živých. Tvoria sériu tridsiatich po sebe nasledujúcich omší, ktoré sa celebrujú nepretržite počas tridsiatich dní. Pokiaľ nastanú nepredvídané okolnosti, ako choroba kňaza alebo iná

vážna povinnosť (napr. pohrebná alebo sobášna omša), kontinuita sa nepovažuje za prerušenú – cyklus sa len posúva. Taktiež nie je nevyhnutné, aby všetky omše slúžil ten istý kňaz; dôležité je, aby bolo obetovaných tridsať omší za tú istú zosnulú osobu.

Cirkev sa k tejto praxi vyjadrila viackrát aj oficiálnymi dokumentmi. Posvätná Kongregácia pre odpustky a posvätné relikvie vydala 15. marca 1884 a 25. augusta 1888 vyhlásenia, ktoré potvrdzujú duchovnú hodnotu gregoriánskych omší. Neskôr 24. februára 1967 bolo v Ríme, z poverenia pápeža Pavla VI., vydané ďalšie nariadenie prostredníctvom *Sacra Congregatio Concilio* (od roku 1967 *Kongregácia pre klérus*, od roku 2022 *Dikastérium pre klérus*). Deklarácia nesie názov *O nepretržitosti slávenia omší Gregoriánskeho tricenária* (*De continuitate celebrationis Missarum Tricenarii Gregoriani*). V tejto deklarácii sa uvádza, že ak sa gregoriánske tricenárium preruší z nepredvídaného alebo rozumného dôvodu, nestráca duchovné ovocie, ktoré mu po stáročia priznala Cirkev aj zbožnosť veriacich. Kňaz je však povinný dokončiť sériu tridsiatich omší čo najskôr po odstránení prekážky.

br. Svorad Mária

Piotr Rostworowski, OSB, EC

V ŠKOLE MODLITBY

(Edícia *Škola Pánovej služby*, 4. zv.)

Kniha *V škole modlitby* je súborom textov a prednášok, ktorých autorom je o. Piotr Rostworowski (1910 – 1999), benediktín a neskôr kamaldulský mních. Publikáciu vydali samporskí mníši v roku 2025.

Hoci je primárne adresovaná rehoľníkom a rehoľným sestrám (texty z 50. – 70. rokov 20. storočia), jej témy sú univerzálne pre všetkých kresťanov. Základnou myšlienkou je, že modlitba je najvlastnejším poslaním a najvyšším privilegiom človeka – dialógom

s Bohom. Boli sme stvorení pre jednotu s Bohom (porov. Gal 2,20). Modlitba formuje identitu a je darom, priestorom na spoznanie „nového mena“, ktoré dáva Boh. Kniha je rozdelená do piatich častí:

I. *Výchova k životu modlitby*: Zaoberá sa teológiou modlitby, vierou, metódami, suchopárnosťou a zladením modlitby a práce.

II. *Modlitba – náuka sv. Benedikta*: Sústreď sa na benediktínsku spiritualitu. Rozoberá predpoklady, stupne modlitby, prekonávanie roztržitosti a úlohu Ducha Svätého.

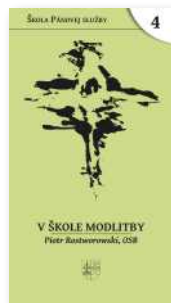
III. *Modlitba liturgická a súkromná*: Objasňuje harmonizáciu liturgie s osobným rozhovorom s Bohom.

IV. *Eucharistia a kristocentrizmus*: Staví na Kristovi ako strede života. Eucharistia je program, obeta a cesta k spoločenstvu.

V. *Modlitba Pána*: Venuje sa modlitbe Otče náš ako daru, ceste k Bohu, oslobodeniu od zla a škole Božej vôle, kde človek prijíma život.

Kniha prináša hlboké poslanstvo a slúži ako sprievodca k prehĺbeniu osobného aj liturgického modlitebného života.

br. Svorad Mária

SLOVÁ, KTORÉ REZONUJÚ

Z homílie Mons. Tomáša Galisa na slávnosť sv. Benedikta:

Snaha o prvenstvo je detská choroba človeka, ktorý nevie, že je milovaný a ktorý nedokáže milovať. Toto pravidlo, podľa ktorého sa riadi svet, je začiatkom každého zla: v rodine, v spoločen-

stve, v národe, vo svete. Ježiš je medzi nami vždy prítomný ako služobník. Ale byť služobníkom nejde bez pokory. Práve pokora je toľkokrát opakovaná v pravidlách sv. Benedikta: *Ascolta... Počúvaj... Poslúchaj...!* Iba ten, kto je v pokore ochotný počúvať a poslúchať, dokáže svoju vôľu dať k dispozícii vôle Božej. Pripomeňme si dnes túto schopnosť: schopnosť počúvať, dávať sa k dispozícii, poslúchať – aj keď nám to nie je vždy príjemné, aj keď to azda proti-rečí našej chuti, vôle či pohode. Hudobník alebo ktokoľvek v akomkoľvek zamestnaní či remesle, ak sa chce niečo naučiť, musí najskôr veľa počúvať. Počúvajte a poslúchajte. Učme sa trpezlivo, učme sa vytrvalo, učme sa v pokore.

Z homílie opáta prezesa Maksymiliana Nawaru na slávnosť Premenenia Pána a 25. výročia mníšskej profesie svojej, o. Vladimíra a o Blažejaz:

Dnes ďakujeme za mnohých ľudí, za udalosti a veci, ktoré sme za tieto roky zažili. Zvlášť *ďakujeme dobrému Bohu za povolanie*. Rehoľné povolanie nie je dielom človeka, ale Boha. Nestačí zaujímať sa o mníšsky život a cítiť príťažlivosť. Nestačia ani určité vrodené vlastnosti, ktoré ňa takpovediac predurčujú pre mníšsky život. Nestačí ani presvedčenie iných, že z teba bude naozaj dobrý mních. Potrebné je, aby povolaný sám uveril, že má povolanie a túžil naň odpovedať. Boží hlas sa ozýva v hĺbke srdca. Vonkajšie znaky nanajvýš naznačujú pravdepodobnosť vnútorného povolania. *Ďakujeme Bohu za dar života v modlitbe*. Povolanie je pozvaním na horu Tábor, kde som povolaný k premene. Hora Tábor znamená predovšetkým vstúpiť do modlitby. Zotrvávanie v tichej modlitbe nás učí počúvať – a to je prvá, nenahraditeľná služba bratom. Zotrvávanie v tichej modlitbe nás tiež učí počúvať Boha. Premena sa začína vtedy, keď namiesto toho, aby sme mysleli a počúvali seba, počúvame Jeho a premýšľame o Ňom. *Ďakujeme Bohu za spoločenstvo*. Modlitba nás premieňa a spoločenstvo formuje, drží a chráni.

O CESNAKU A CIBULI

I ste to poznáte. Každý má raz za čas potrebu nadýchať sa čerstvého vzduchu. A v Sampore sa mi dýcha výborne!

Zdá sa, že po tom, čo zo Sampora odišiel spolubrat Bruno z českého kláštora v Novom Dvore, pripadla úloha prevziať štafetu Slovákov. Prišiel som sem z francúzskeho trapistického kláštora Sept-Fons, kam som sa pred deviatimi rokmi dostal cez novodvorských trapistov. Pred trinástimi rokmi som sa totiž po štúdiu v Prahe a štyroch rokoch práce ako pediater rozhodol odpovedať na volanie, ktoré som pociťoval už od detstva (milosť to so mnou nemá vždy najľahšie...).

Otec Vladimír prijal moju žiadosť o pobyt pozitívne a veľkoryso: „Radi privítame v našom spoločenstve br. Damiána. Všetci sme pútnici nádeje, ktorí sebe vlastným spôsobom kráčame ku konečnému cieľu tak, že Cesta – ako to povedal Ježiš – je stálym dotykom s týmto cieľom a prežívaním Jeho prítomnosti. To nám umožňuje isté úseky zdieľať aj s inými.“ A tak som dva mesiace zdieľal život tejto mladej komunity, ktorá ma prijala ako brata – aj napriek tomu, že som pri každej modlitbe v chóre, oblečený do bielej kukuly, tvrdohlavo narušal dôstojnú benediktínsku čerň.

Myslím, že máme obrovské šťastie, že žijeme v období pontifikátov veľkých pápežov – a to nielen my katolíci. Dôraz, ktorý kladli poslední traja predchodcovia Leva XIV. na Božie milosrdenstvo, si dokáže

nájsť cestu aj do srdc neveriacich. A nádej, ktorá je témou tohto jubilejného roku, je akýmsi predpokladom, bránou, cez ktorú môže vstúpiť milosť Božieho milosrdenstva. Ale pozor: táto nádej, že Boh vstúpi do môjho života, ak mu nechám priestor, hraničí s istotou! Raz som mal možnosť sledovať záverečné pojednávanie, na ktorom bola odsúdená mladá žena za viacnásobnú úkladnú vraždu. Sudkyňa vecne zhrnula závery vyšetrovania, uznala ženu vinnou

a odsúdila ju na doživotie. V momente, keď túto ženu odvádzal zriadenec zo súdnej siene, hluk všeobecnej vravy, ktorá nastala po vynesení rozsudku, prekričal silný ženský hlas, ktorý volal: „Lúbime ňu!“ Ten hlas patrila matke, ktorá sa spolu s príbuznými prizerala, ako jej dcéru odvádzajú do cely. Vtedy mi myslou prebehlo: toto je Boh. Spravodlivosť síce odsúdila skutok, ale láska k človeku má posledné slovo; neprestáva ani vtedy, keď sme sa jej my obrátili chrbtom. Ako hovorí svätý Tomáš Akvinský: milosrdenstvo neruší spravodlivosť, ale je jej naplnením. A možno dodať, že slovo rahamim, ktoré sa používa pre Božie milosrdenstvo v Starom zákone, znamená

ženské lono alebo útroby, odkazujúc na spoločný hebrejský koreň so slovom maternica. Hoci nám Ježiš Nazaretský – ako pripomenul pápež Benedikt XVI. – zjavuje Boha ako otca a takto sa k nemu máme obracať, pravdou zostáva, že v Božom milosrdenstve nechýba (z nášho ľudského pohľadu) ani ženský prvok: „Ako sa otec zmilúva (hebr. raham) nad deťmi, tak sa Pán zmilúva (raham) nad tými, čo sa ho boja“ (Ž 103,13).

A podobne je to aj s nádejou: je plodná, otvorená životu. Psychiater a teológ W. Kinghorn vo svojej novej knihe Putovanie (orig. Wayfaring) hovorí o nástrojoch, ktoré otvárajú cestu k plnému životu – o cnostiach. Určite nie vo význame, ktorý odsudzuje či posudzuje druhého alebo len sterilne moralizuje. Autor chápe cnosti ako prostriedky, vďaka ktorým prichádza sloboda žiť čestne a radostne v rozdelenom a komplikovanom svete. Predstavuje ich ako ustálený spôsob myslenia, vnímania a konania, ktorý nás uschopňuje napredovať smerom k tomu, čo je dobré a čo nás oslobodzuje. Teda v konečnom dôsledku priblížiť sa k Bohu, a to s ľahkosťou a potešením. A tak, aj keď pravidlá zostávajú dôležité, cnosti nie sú v zásade o dodržiavaní pravidiel. Pomáhajú nám stať sa ľuďmi, ktorí myslia, vnímajú a konajú životodarným spôsobom – dokonca bez ulpenia na pravidlách, pretože je pre nás prirodzené takto konať. Cnosti oslobodzujú (od toho, čo uzatvára, spôsobuje nezdoravé napätie, nahľadáva alebo jednoducho ničí) a umožňujú nám putovať životom plnohodnotne a dobre: robia

dobrými nielen naše skutky, ale aj nás.

Príliš teoretizujem? Pozrime sa teda na fakty. Cnosti hrajú zásadnú úlohu vo vzťahoch – s ľuďmi aj s Bohom. V roku 2023 vyšla jedinečná kniha Dobrý život (orig. Good Life), ktorá predstavuje predbežné výsledky najdlhšie prebiehajúcej štúdie o ľudskom šťastí. Harvardský tím (aktuálne pod vedením profesora Waldingera) už viac než 80 rokov sleduje stovky ľudí, aby zistil, čo robí (urobilo) ich život šťastným a naplneným. Výsledok možno

zhrnúť takto: najdôležitejším faktorom, ktorý rozhoduje o tom, či v našom živote budeme dlhodobo šťastní a zdraví, sú vzťahy – nielen ich počet, ale predovšetkým ich kvalita. Tajomstvo šťastného života teda tkvie v pevných vzťahoch založených na vzájomnej blízkosti, dôvere, podpore a povzbudení. Nebola to hladina cholesterolu, ktorá rozhodovala

o dlhodobo šťastnom a zdravom živote. Bolo to zázemie silných vzťahov, v ktorom sa odvíjal život človeka.

Svätý Tomáš Akvinský síce nemal prístup k tejto štúdii, iste by však nebol prekvapený jej závermi. Práve naopak! Snáď by len dodal jeden zásadný prvok: hodnotné a hlboké medziľudské vzťahy, ktoré robia človeka šťastným, majú byť dobrou cestou orientovanou smerom k zmyslu celej našej existencie. A tým je vzťah s Bohom – prežívaný tu na zemi a završený vo večnom a najvyššom šťastí v nebi (lat. beatitudo). A tak tomistické vzťahové cnosti ako spravodlivosť, priateľskosť, pravdivosť, veľkodušnosť či vďačnosť (ale aj nábožnosť) nám nepriamo pomáhajú

kráčať k tomuto cieľu, k večnej blaženosti. Ak spravodlivosť a s ňou spojené cnosti v nejakom ľudskom spoločenstve chýbajú, nahodáva to celý organizmus cností, čo škodí každému jeho členovi. Priamo nám v tomto smere pomáhajú teologálne cnosti (viera, nádej, láska). A tu sa dostávame k Bohom vliatej (nadprirodzenej) cnosti nádeje, o ktorej Katechizmus Katolíckej cirkvi hovorí: „Keď sa Boh zjavuje a volá človeka, človek nemôže na Božiu lásku plne odpovedať svojimi vlastnými silami. Musí dúfať, že Boh mu dá schopnosť opätovať jeho lásku a konať podľa prikázaní lásky“ (§ 2090). Francúzsky básnik Charles Péguy opisuje túto čnosť ako najťažšiu, ale zároveň Bohu najmilšiu: ako malé dievčatko, ktoré si spokojne vykračuje uprostred svojich dvoch veľkých sestier (viery a lásky) a vo svojej detskej nevinosti ich vedie, lebo hľadá ďalej, dopredu, a sebaisto pozerá na budúcnosť pred nimi (fr. Le porche du mystère de la deuxième vertu, teda Brána tajomstva druhej cnosti). Ako výborne sa môžu dopĺňať Katechizmus a poézia!

Na tomto mieste však ticho dúfam, že medzi čitateľmi tohto mozaikovitého článku sú aj takí, ktorí sa neuspokoja so stredovekým systémom myslenia či francúzskymi básnikmi. A právom – ide o viac! Aj ja sa pri uvažovaní rád opieram o konkrétne fakty. Kde je teda to Péguyho dieťa-nádej, ktoré nám pomôže doputovať k Zdroju všetkého dobra, krásy a pravdy

v zjednocujúcej kontemplácii?! A to aj dnes, keď na svete prebieha niekoľko vojen a okolo seba vidíme klamstvo, agresivitu, nenávisť... možno aj v našom vlastnom srdci. Odpoveď ponúka ruský realista (pravda nie je výsadou len tých národov, ktoré nenapádajú svojich susedov): „Nech vedia, že život a záchrana z beznádeje [...] istota pre celý vesmír je uzavretá v týchto slovách: Slovo sa stalo telom“ (Dostojevskij, Bratia Karamazovci).

Prajem vám zďarné a snád' aj trochu cnostné putovanie (nielen) adventným časom a vyprosujem milosť nádeje, ktorou nech Boží Syn naplní srdce každého človeka.

A na záver by som chcel využiť túto príležitosť na srdečné poďakovanie bratom benediktínom aj za prijatie mojej rodiny, s ktorou sa ako francúzsky trapista obyčajne nevidám často. Veľké Pán Boh zaplať!

*brat Mária Damián, OCSO
(MUDr. Karol Szentiványi)*

PS: Pevne verím, že tento pobyt prinesie svoje ovocie – aspoň v podobe cesnaku a cibule, ktoré sme v Sompore veľkoplošne zasadili! Ako hovoria Poliaci: Mam nadzieję!

OTEC JOZEF – EXKLAUSTRÁCIA

Potrebu nadýchnuť sa čerstvého vzduchu vyjadril aj náš spolubrat o. Jozef Brodňanský, OSB a požiadal o exklausťáciu na jeden rok. Tento čas prežíva ako výpomocný duchovný vo farnosti Vysoké Tatry.

Sprevádzajme ho modlitbami, aby mu toto „nadýchnutie“ prispelo k stabilite v jeho rozhodnutiach.

ÚSPECH?

Koniec liturgického roka, rovnako ako aj obdobie Adventu, nám pripomínajú skutočnosť konca sveta a završenia dejín ľudstva. Potrebujeme si stále uvedomovať, že tento koniec príde. Nevieime síce presne, ako bude vyzeráť, no Sväté písmo nám na viacerých miestach prináša náznaky. Ich zhrnutie nachádzame v Katechizme Katolíckej cirkvi v bodoch 675 – 678. Dozvedáme sa tam, že Božie kráľovstvo sa na konci čias neuskutoční dejinným triumfom Cirkvi na spôsob stáleho pokroku. Naopak, posledná „Veľká noc“ kresťanov bude skúškou, ktorá otrasie

vierou mnohých veriacich. Navonok sa bude zdať, že Cirkev prehráva, zlyháva a ustupuje do úzadia. Nebude to teda vonkajší úspech. Dominantným sa stane falošné náboženstvo, v ktorom bude človek oslavovať sám seba

namiesto Boha, pretože sa bude vydávať za Boha.

Tieto odkazy nás o to viac povzbudzujú hľadať skutočného Mesiáša, vládcu nie politického, ale vládcu srdca a mysle. On – pravý Boh a pravý človek – je jediný, kto nás môže zachrániť a priviesť k Bohu.

o. Jakub

ČO BY SME MALI VEDIEŤ

(výber z myšlienok A. de Saint-Exupéryho)

- ★ Ak máme dávať lásku, musíme začať obetou.
- ★ Ak prijmeš utrpenie – rastieš.
- ★ Ak kladieme svoj kameň k ostatným, pomáhame stavať svet.
- ★ Ak je človek uzavretý do seba, stáva sa chudobným.

- Priateľ je predovšetkým ten, kto neodsudzuje.
- Podmienkou šťastia je zápas, námaha a vytrvalosť.
- Pravdu treba vyhlásiť ako studňu.
- Pekné je, keď človek vydáva zo seba svetlo.

- ◇ Túžiť byť – budeš až v Bohu.
- ◇ Ty budeš navždy zodpovedný za to, čo si k sebe pripútal.
- ◇ Tým viac rastieš, čím viac dávaš v mene lásky.
- ◇ Tvoja pyramída nemá zmysel, ak nekončí v Bohu.

- Skutočná láska začína tam, kde za to nič nežiadáš.

PÚŤ DO RÍMA A PO STOPÁCH SV. BENEDIKTA

V októbri, počas Jubilejného roku 2025, sme sa vybrali na púť do Ríma a po stopách sv. Benedikta. Naša prvá zastávka v Taliansku viedla do mesta Offida, kde sme sa zúčastnili svätej omše so sestrami benediktínkami. Odtiaľ sme pokračovali cez pohorie Apenín do Subiaca, kde sme navštívili kláštor, v ktorom začínal svoju duchovnú cestu svätý Benedikt. Pre viacerých z nás, ktorí sme tu boli po prvý raz, bola najpôsobivejším miestom jaskyňa, v ktorej žil, modlil sa a pracoval.

Druhý deň našej púte sme putovali svätými bránami. Začali sme v Bazilike sv. Pavla za hradbami, pokračovali sme Bazilikou Santa Maria Maggiore a Lateránskou bazilikou. Počas dňa sme prešli aj známe miesta Ríma, ako

Koloseum, Fontánu di Trevi či Panteón. Na záver sme vstúpili do majestátnej Baziliky sv. Petra, ktorá nás ohromila svojou veľkoleposťou.

Tretí deň sme navštívili Pápežskú benediktínsku univerzitu Sant'Anselmo na Aventínskom kopci, kde sme slávili svätú omšu. Následne sme sa vybrali na Monte Cassino, kláštor založený svätým Benediktom. Po prehliadke tohto významného miesta, ktoré v nás zanechalo hlboký dojem a povzbudenie do nášho mníšskeho života, sme ukončili našu púť a vrátili sa späť do Ríma.

Ďakujeme sestrám dominikánkam na Monte Máriu za pohostinné ubytovanie a otcovi Jakubovi za duchovné sprevádzanie po svätých miestach, kde sme putovali nielen svätými bránami, ale aj po stopách nášho otca svätého Benedikta.

br. Ján

INFOSERVIS

22. 4. V rámci komunitného výletu sme navštívili Strečno, Budatín a Turzovku.

27. 4. – 3. 5. V Beluškých Slatinách dával o. Vladimír duchovné cvičenia sestričkám vicentkám.

4. – 11. 5. O. Vladimír spolu s o. Igorom uskutočnili misie vo farnosti Vysoké Tatry.

24. 5. Pripomenuli sme si 15. výročie posvätenia kláštora. Hlavným kazateľom bol vdp. Miloš Pekarčík

3. – 6. 7. O. Jakub viedol duchovné cvičenia pre stálych diakonov a vzápätí duchovnú obnovu pre sestry loretánky z Poľska.

11. 7. Približne 300 veriacich sa zúčastnilo slávnosti sv. Benedikta. Liturgii pri slávnostnej sv. omši predsedal otec biskup Žilinskej diecézy Tomáš Galis.

12. – 15. 9. Vo farnosti Sedembolestnej Panny Márie v Žiari nad dávali štyria otcovi duchovnú obnovu.

15. 9. Pri večerných chválach obnovil dočasné sľuby brat Pavol Mária.

1. 11. Pri sv. omši zložil brat Ján prvé sľuby do rúk otca priora Vladimíra

16. 11. Otec prior pri svätej omši udelil bratom Rastislavovi Márii od Dvoch Srdc Lásky, Dominikovi a Pavlovi Márii ministerium akolytátu.

14. – 17. 11. Prebehla duchovná obnovu vo farnosti Badín, na ktorej sa podieľali viacerí otcovia z nášho kláštora

Malý Benjamín si „dláždi“ cestu na stavebný dvor

Tu sme boli na komunitnom výlete

Priehradný múr na jazierku

Beny je nový strážca živočíšnej farmy

Husi si prezerajú úrodu

Návrh na vitráž
v domácej kaplnke

O. Blažej pri práci so senom

Dokončenie brehov jazierka

Pokračujú práce na oplotení pozemku

ThLic. Dávid Sklarčík vedie
naše formačné stretnutia

Úprava rovnej plochy ihriska

Terénne práce pri potoku
pomocou bagra

Ministériá akolytátu

Na lavici obžalovaných...

ŽIVOTNÉ JUBILEÁ V JUBILEJNOM ROKU

Otec prior **Vladimír** 16. júna ďakoval za 40 rokov kňazstva.

Na slávnosť Premenenia Pána (6. 8.) oslávili otec **Maksymilian Nawara**, predsedajúci opát našej kongregácie, o. **Vladimír** a o. **Blažej**, strieborné jubileum svojej mníšskej profesie. Pri sv. omši, ktorej predsedal o. Maksymilian, si všetci traja obnovili svoje sľuby.

Spolubrat **Marián** v kruhu mníšskeho spoločenstva, rodinných príslušníkov a priateľov v radostnej atmosfére si uvedomil ako čas rýchlo beží, keď si 25. septembra pripomenul svoje abrahámoviny. V pokore a v službe podpriora začal „druhý polčas“ života.

Ak sme doteraz jubileá uvádzali číslami 25, 40, 50 tak na slávnosť Všetkých svätých teda 1. 11. brat **Ján** dalo by sa povedať, že začína. Zasialo sa semienko nového jubilea. Zložil svoju prvú mníšsku profesiu. Veríme, že v nej vytrvá až do smrti (a stane sa svätý), aby každý nasledujúci jubilejný rok mohol sláviť aj ako svoje vlastné jubileum.

Z množstva jubileá za múrami kláštora spomeňme aspoň jedno – 75 rokov života žilinského biskupa **Tomáša Galisa**. Dar života, kňazstva i biskupstva ktoré prijal od

Boha snaží sa s veľkou horlivosťou naplňať v neúnavnej službe tak, aby všetko čo koná bolo darom pre Boha, po benediktínsky povedané: „aby bol vo všetkom oslávený Boh“. Hoci nie je člen nášho spoločenstva spojení sme navzájom hrubým povrazom – lanom, ktoré je spletené mnohými jednotlivými prejavmi: záujmu, pomoci, rady, chápania, služby... Jeho záujem o život nášho spoločenstva stále pretrváva.

MEDZINÁRODNÝ ORGANOVÝ FESTIVAL

Samporské organové dni 2025

Po úspešnom zakončení stavby nášho nového organa privítal kláštorňý chrám Premenenia Pána piatich špičkových organistov na prvom ročníku organového festivalu Samporské organové dni. Koncerty pritiahli stovky návštevníkov, ktorí sa mohli započúvať do tónov organovej hudby od baroka po súčasnosť. Za dramaturgiu festivalu vďačíme profesorku Zuzane Ferjenčíkovej, ktorá prijala umelecké vedenie tohto podujatia a tiež otvorila festival prvým koncertom. Ďalšími účastníkmi tohto prvého ročníka boli Winfried Böning (Nemecko), Imrich Szabó (Slovensko), Daniel Roth (Francúzsko) a Marián Gregor (Slovensko). Aj touto cestou chceme poďakovať všetkým návštevníkom festivalu za napospol pozitívne reakcie a tiež za finančnú podporu, vďaka ktorej môžeme pripravovať druhý ročník, ktorý opäť prinesie množstvo krásnej a hlbkej hudby v podaní popredných umelcov.

Sneží...

Padajú oblaky
Nebo pri zemi
Nebo na zemi
Nebo v nás...

Zbeľujú ako vlna
ako sneh...

Ako SVETLO
budú vaše hriechy
zotreté krvou

Baránka
Čistý a biely
Baránok Boží
Svätý, Svätý, Svätý

Otec v Synovi
dobrý a dávajúci
Syn v Otcovi
hovoriaci i mlčiaci

Duch Boží
Oheň z neba
roztápajúci sneh
a vlaha zároveň

Tajomstvo LÁSKY
LÁSKA SAMA

Odpustenie
a zlaté pierka holubice
čo premieňa nás
s Ježišom samým

na obetný dar
ľúbeznej vône Otcovi

Jediný DOBRÝ

Jediný Pán

Úplne v Kristovi
A v Ňom On sám

Sneží...

Pokoj
daruj
nám

sr. Anežka

Srdečne pozývame do Kláštora
Premenenia Pána v Sampore
v Nedeľu Krstu Pána
11. januára 2025
na svätú omšu o **11.00** hod.
a koncert po jej skončení.

Liturgiu bude sprevádzať
a na koncert pozýva
spevácky zbor **Belius** z Očovej.
Diriguje: *Olga Bystrianska*
Organ: *Denisa Gibalová Kabáčová*

*Vianočná fujarová poviedka, alebo príbeh o tom,
ako slovenská fujara až do Betlehema prišla*

Kláštor Premenenia Pána v Sampore
6. januára 2025, 15:00

Srdečne pozývame!

Účinkujú:
Moja fujarôčka – Zvolenský fujaristi

2% z daní

Aj v nasledujúcom roku sa budeme uchádzať o vašu podporu formou **2 % z daní**. Prispieť môžete priamo na kláštor, teda už nie na občianske združenie, ako tomu bolo v uplynulé roky.

Údaje o prijímateľovi:

IČO: 37820591

Názov: Mníši z rehole svätého Benedikta

BOHOSLUŽBY POČAS VIANOC

Vigília a polnočná omša (24. 12.)	23.00
Narodenie Pána (25. 12.)	11.00
Sviatok sv. Štefana (26. 12.)	11.00
Sviatok sv. Jána (27. 12.)	6.30
Sviatok Svätej rodiny (28. 12.)	11.00
Deň v oktáve (29.12., 30. 12.)	6.30
Posledný deň v roku (31. 12.)	6.30
V tento deň sa koná celodenná adorácia .	
Vešpery a ďakovná pobožnosť	17.00
Slávnosť Bohorodičky (1. 1. 2026)	11.00
Zjavenie Pána (6. 1. 2026)	11.00

PROSBA A DARČEK

Znovu sa na vás obraciame s prosbou o pomoc a modlitby, ktoré sú pre nás stále veľmi potrebné.

Uisťujeme vás, že v modlitbách pamätáme na všetkých vás a prosíme Pána o stále požehnanie a dobrorečenie.

Nadalej zostáva v platnosti slúženie sv. omší každý týždeň za vás:

v **piatok** – za odpustenie hriechov,

v **sobotu** – prosba o ochranu vašich rodín,

v **nedeľu** – za Božie požehnanie, dary Ducha Svätého, zdravie a pokoj.

Estote Benedicti, č. 40, 25. 12. 2025.

Občasník priaznivcov a podporovateľov benediktínskeho mníšstva na Slovensku.

Redakcia: o. František Štrba, OSB, o. Jakub Kaliňski, OSB,

o. Michal Mária Kukuča, OSB

Tlač: Tlačiareň Kubík, Námestovo

Nepredajné.

Otče náš, ... buď tvoja vôľa

Kam ma postavíš, Pane,

tam chcem stáť.

Kam ma pošleš,

tam sa chcem vydať na cestu.

Keď mi položíš prst na ústa,

budem mlčať.

Keď ma vyzveš svedčiť,

budem hovoriť.

Keď mi vložíš do rúk nástroj,

pokúsím sa hrať.

Keď privedieš ku mne mláďa,

budem ho ochraňovať.

Keď mi naplníš kredit,

budem z neho rozdávať.

Keď ma oslepíš,

budem čítať to, čo je neviditeľné.

Keď ma zbavíš sluchu,

budem počúvať hudbu ticha.

Keď ma postavíš do ringu,

budem sa brániť.

Keď ma zbavíš rozumu,

vezmem na seba údel šašov.

Keď ma pripútaš na lôžko,

budem sa učiť trpezlivosti.

Keď dopustíš na mňa zúfalstvo,

budem hľadať, kde je skrytá nádej.

Keď ma vydaš nepriateľom,

skúsím aj medzi nimi nájsť brata.

Keď sa rozhodneš ponechať ma tu,

budem vykonávať to nádherné remeslo žiť.

Daniel Hevier